

435: Tekfirde İleri Gidenlere! -3-

Ömer Faruk

10 Mar, 2019

<https://ilimvecihat.com>

SORU

Selamun aleykum ve rahmetullahi ve berekatuhu. Hocam size bi sorum olacak İnşêallah. Sorum şudur bir iki yıl önce Cihad eden ve sonrada geri gelenler hep Muhaysini'yi dinleyin diyorlardı şimdi ise tekfir ediyorlar bu kardeşlere bi nasihatınız var mı?

CEVAP

(Cevabın ikinci bölümü için [bkz](#))

...

Şeyhu'l-İslam İbn Teymiyye'nin (*rahimehullah*) şirk ehli olan Rafizîler hakkındaki görüşü budur. Bu naklettiğimiz sözlerinin dışında İbn Teymiyye'nin büyük şirkte cehaleti, taklidi ve tevili mazeret kabul edip hüccet ikame/beyan edilene ve hak kendisi için açığa çıkana kadar sahibini Müslüman olarak gördüğünü ifade eden başka açık sözleri de vardır. Bunlardan birisi "el-İstiğâsetu'l-Kubrâ/er-Raddu ale'l-Bekrî" isimli kitabındaki şu sözleridir:

فإننا بعد معرفة ما جاء به الرسول نعلم بالضرورة أنه لم يشرع لأمته أن تدعو أحدا من الأموات لا الأنبياء ولا الصالحين ولا غيرهم لا بلفظ الاستغاثة ولا بغيرها، ولا بلفظ الاستعاذة ولا بغيرها، كما أنه لم يشرع لأمته السجود لميت ولا لغير ميت ونحو ذلك، بل نعلم أنه نهى عن كل هذه الأمور وأن ذلك من الشرك الذي حرمه الله تعالى ورسوله ولكن لغلبة الجهل وقلة العلم بآثار الرسالة في كثير من المتأخرين لم يمكن تكفيرهم بذلك حتى يتبين لهم ما جاء به الرسول - صلى الله عليه وسلم -

"Biz, Rasûl (sallallahu aleyhi ve sellem)'in getirdiği şeyleri bildikten sonra zorunlu olarak şunu da biliyoruz ki, O, ümmetine ölülerden herhangi bir kimseye; ne nebilere, ne salihlere ne de başkalarına, ne istiğâse lafzıyla ne başka bir lafızla, ne istiâze lafzıyla ne de başka bir lafızla dua etmesini meşru kılmamıştır. Aynı şekilde O, ümmetine ölüye ve diriye secde etmeyi meşru kılmamıştır. Bilakis biliyoruz ki, O, bu işlerin hepsinden nehyetmiştir ve bunlar Allah Teâlâ ve Rasûlü'nün haram kıldığı **şirk'tendir**. Lakin sonraki zamanlarda yaşayanlardan birçok kimsede cehaletin galip gelmesi ve risalet eserlerini/izlerini bilmenin az olması nedeniyle onları bu işler sebebiyle tekfir etmek mümkün değildir, ta ki Rasûl (sallallahu aleyhi ve sellem)'in getirdiği şey onlar için ortaya çıkıncaya kadar." (Kimileri ise يتبين kelimesinin yerine يبين kelimesini nakletmişlerdir. Buna göre mana şöyle olmaktadır: "...ta ki Rasûl'ün getirdiği şey onlara açıklanıncaya kadar."

d) Mu'tezile: Mu'tezile, Emevîler döneminin sonlarında zuhur etmiş, Abbâsîler döneminde ise devlet yönetimine gelip yaygınlık kazanmış bir bid'at fırkasıdır. Bu fırkanın sapık düşüncelerinden birkaçını şöylece sıralayabiliriz:

1) Allah Teâlâ'nın isimlerini kabul edip sıfatlarını ise inkar etmek: Örneğin şöyle demişlerdir: *"Allah Semî'dir (işitendir), ancak işitme sıfatı yoktur. Basîr'dir (görendir), ama görme sıfatı yoktur."* Evet, onlar Allah Teâlâ'nın işitmediğini, görmediğini v.s. söylememişler, aklî gerekçelere dayanan bu itikatlarını şöyle izah etmişlerdir: *"Allah işitme sıfatıyla Semî değildir, görme sıfatıyla Basîr değildir, O, zatıyla Semî'dir, zatıyla Basîr'dir."*

Mu'tezile, bu sapık düşüncesinin tevhid(!), sıfatları kabul etmenin ise şirk(!) olduğunu iddia etmiştir. Onlara göre mesela Allah hakkında dört sıfat ispat eden biri dört tane ilahın olduğunu söylüyor demektir! Yine onlara göre sıfatları kabul etmek Allah Teâlâ'yı mahluka benzetmeyi gerekli kılmaktadır ki bu da şirkdir!

2) Allah Teâlâ'nın ahirette müminler tarafından görülmeyeceğine inanmak: Mu'tezile *"O gün bir takım yüzler vardır ki apaydınlıktır, Rablerine bakıcıdırlar."* (Kiyâme Sûresi: 22-23. Ayet) ayetinin anlamı gayet açık olmasına ve buna dair gelen hadisler mütevatir derecesine ulaşmış olmasına rağmen Allah Teâlâ'nın ahirette görüleceği hakikatini yine akıl yoluyla inkar etmişlerdir. Bu küfürdür.

3) Kur'ân'ın mahluk olduğuna inanmak: Seleften birçok kimsenin kabul edildiği takdirde kişiyi kafir yapacağını söyledikleri 'Kur'ân mahluktur' görüşünü Mu'tezile şiddetle savunmuştur.

Mu'tezile'nin bu zikrettiğimiz üç görüşü de hakka muhalif, ehl-i sünnet'in icmasına aykırı olan *"küfür"* inançlardır. (Bkz: *Mecmû'u'l-Fetâvâ, İbn Teymiyye, 12/497, 498*)

4) Kulun fiillerinin yaratıcısının Allah olmayıp kulun kendisi olduğuna inanmak: Allah Teâlâ özelde insanın genelde bütün mahlukların fiilleri/hareketleri/her halleri de dahil her şeyin yaratıcısıdır (örneğin bkz: *Ra'd 16.*) Sâffât 96. ayetinde: *"Allah sizi de yaptıklarınızı da yaratmıştır"* buyurmuştur. Ancak Mu'tezile, kulların fiillerini yaratanın Allah Teâlâ olmayıp kulların kendileri olduğuna itikad ederek **Rubûbiyyet'in en belirgin özelliği olan "yaratma" sıfatında bütün insanları Allah'a ortak kılmış, şirk koşmuşlardır.**

İmam İbn Teymiyye (*rahimehullah*) bu görüşü savunanlar için şöyle söylemiştir: *"...Onlar Allah Teâlâ'dan başka yaratıcı ispat ederek Allah'ın*

Rubûbiyyetinde şirk koşma noktasında Mecûsîlere benzemişlerdir.” (A.g.e, 13/212) Yine İbn Teymiyye Kaderiyye’nin üç sınıf olduğundan bahsederken şöyle demiştir: “İkinci sınıf kaderiye Mecûsî kaderiyye’dir. Nasıl ki ilkler ibadetinde Allah’a bir takım ortaklar koştularsa, bunlar da Allah’a yaratmasında ortaklar kılan kimselerdir...” (A.g.e, 8/258) İbn Ebi’l-İzz (rahimehullah) meşhur “el-Akîdetu’t-Tahâviyye” şerhinde (sy:436) şunları kaydetmiştir: “Kaderiyye, kulları Allah ile birlikte yaratıcılar kıldılar. Bu sebeple bu ümmetin Mecûsîleri oldular. Hatta Mecûsîler’den daha kötü bir durumdadırlar. Şu açıdan ki; Mecûsîler (hayırlı şeylerin yaratıcısı “nur ilahı” ve şerrin/kötülüklerin yaratıcısı “karanlık ilahı” olmak üzere) iki ilah ispat etmişlerdir. Kaderiyye ise (sadece bir veya birkaç varlığı değil) yaratıcılar ispat etmişlerdir.”

Alimlerin bu düşüncedekileri Mecûsîlere benzetmesi Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem)’in şu sözüne dayanır: “Her bir ümmetin Mecûsîleri vardır. Bu ümmetin Mecûsîleri ise Kaderiyye’dir. Hastalandıkları zaman onları ziyaret etmeyin, öldükleri zaman cenazelerine namaz kılmayın.” (Es-Sünne, İbn Ebî Âsım. El-Elbânî bu hadisin sahih olduğunu söylemiştir.)

İşte bu küfür inançlara sahip olmalarına rağmen, kullarının fiillerinin yaratıcısının kullar olduğunu söyleyerek Rubûbiyyet’in en açık özelliği olan yaratma sıfatında Allah’a şirk koşmuş olmalarına rağmen selef Mu’tezile’yi tekfir etmemiştir.

Abbâsî halifelerinden Me’mûn, baş kadılık makamındaki İbn Ebî Duâd’ın etkisiyle Mu’tezile’yi resmi mezheb olarak ilan etmiş ve herkesi bu mezhebin görüşlerinden biri olan Kur’ân’ın mahluk olduğu düşüncesini kabul etmeye zorlamış ve yine İbn Ebî Duâd’ın teşvikiyle alimleri bu meselede sorguya çektirip bu batılı kabul etmeye davet etmiş, bunu reddettikleri için Ahmed b. Hanbel ve diğer alimleri ağır cezalarla cezalandırmış; onları hapsedmiş ve işkenceye tabi tutmuştu. Öyle ki Muhammed b. Nûh (rahimehullah) işkence sonucu ölmüştür. Me’mûn’dan sonra halife olan Mu’tasimbillâh da İmam Ahmed’e yapılan eziyeti sürdürmüştü. Bu zulüm bir sonraki halife Vâsiqbillâh zamanında da devam etmişti.

Ancak İmam Ahmed, kendisine ve diğer alimlere bu baskıyı ve zulmü reva gören Mu’tezilî yöneticileri ve beraberindekileri tekfir etmeyip onları Müslüman olarak görmüş, hatta onlar için Allah’tan rahmet ve bağışlanma duasında bulunmuştur. (Bkz: Mecmûu’l-Fetâvâ, 7/507-508, 23/348) Şayet tekfir etseydi bağışlanma duasında bulunmazdı. Çünkü kafirler için bağışlanma dilemek caiz değildir. Evet, İmam Ahmed onları tekfir etmemiştir, çünkü onlar hakkında tekfirin şartlarının yerine gelip manilerinin tamamen

ortadan kalktığını görmemiştir. Onlar için hakkın açığa çıkmadığını, hakkı açıkça görüp de bunu kabul etmeme durumuna gelmediklerini bildiği için onları tekfir etmemiştir. (Bkz: A.g.e, 12/488-489)

Buna karşılık İmam Ahmed, hakkında tekfirin şartları oluşup manilerinin kalktığına kanaat getirince, Kur'ân'ın mahluk olduğu görüşü sebebiyle İbn Ebî Duâd'ı tekfir etmiştir. (Bkz: es-Sünne, Hallâl, 5/117, Târîhu Bağdâd, Hatîb el-Bağdâdî, 4/153)

Keza İmam Şâfiî (rahimehullah), Hafs el-Ferd ile Kur'ân mahluktur inancı üzerinde münazara etmiş, O'na bu düşüncenin küfür olduğunu beyan etmiş ve sonunda O'na: "Azîm olan Allah'a küfrettin (kafir oldun)" demiştir.

e) Mâturîdî ve Eş'arîler: Selefî çizginin takipçileri olan bizlerce malum olduğu üzere tevhid, Allah Teâlâ'yı sadece Rubûbiyyet'inde (yani zatında ve kendisine has olan fiil ve sıfatlarında, -başka bir deyimle- inançta) birlemekten ibaret olmayıp, bununla birlikte Ulûhiyyet'inde de (yani ibadetlerde, -başka bir deyimle- sözde ve kalp ve organ amellerinde de) birlemek demektir. Dolayısıyla ibadet çeşitlerinden herhangi birini Allah'tan başkasına sarfeden bir kimse, ibadeti sarf ettiği varlıkta Rubûbiyyet özelliklerinden bir ya da daha fazlasının olduğuna inanmasa dahi (yani Rubûbiyyet tevhidini gerçekleştirmiş olsa dahi) Allah'a ortak koşmuş olmaktadır. Bu itikad, ehli sünnetin/selefin icması ile sabit olup, aksine inanmak ise küfürdür.

Ancak, içinde yaşadığımız toplumun muhafazakar kesiminin bilinçli olarak veya olmayarak kendisine tabi olduğu iki itikad ekolü olan Mâturîdî ve Eş'arîlere göre ise tevhid; "Zâtında, sıfatlarında ve fillerinde (yani bu üç şeyde) Allah Teâlâ'nın bir olduğuna inanmaktır." Yani bu iki ekol mensuplarınca tevhid, Allah Teâlâ'yı Rubûbiyyet'inde birlemektir. Buna göre şayet bir kimse Rubûbiyyet'inde Allah'ı birliyorsay, böyle bir kimse dua, adak, kurban, tavaf gibi ibadet çeşitlerinden birini Allah'tan başkasına yönelttiği (yani Ulûhiyyet tevhidine aykırı bir eylemde bulunduğu) zaman tevhide bozulmuş ve şirk düşmüş biri olarak sayılmaz. Zira bu ekol sahiplerine göre dua, adak v.s. ibadetlerin birer "ibadet" olarak isimlendirilebilmesi için kişinin, bu eylemleri kendisine sarf ettiği varlıkta Rubûbiyyet özelliklerinden herhangi birinin bulunduğuna inanması gerekir. Yani bu eylemler, böyle bir inanca sahip olunmasıyla beraber "ibadet" olur ve Allah'tan gayrisine sarf edildiğinde Allah'tan başkasına ibadet edilmiş; şirk koşulmuş olur. Ancak böyle bir inanç olmaksızın bu eylemler tek başına "ibadet" diye isimlendirilemez ve dolayısıyla bu eylemleri Allah'tan başkasına sarf eden biri "Allah'tan başkasına ibadet eden" olarak nitelendirilemez!

İşte bu kimseler bu inançlarının bir gereği olarak, tevhid kelimesi Lâ ilâhe illallah'ı "Allah'tan başka Rab yoktur" diye anlamlandırarak, İlah ve Rab kelimeleri arasında ve dolayısıyla Uluhiyyet tevhidi ile Rubûbiyyet tevhidi arasında bir fark gözetmemiş ve böylece "Rubûbiyyet tevhidi"nden ve "Rububiyyette şirk"ten ayrı olarak "Ulûhiyyet tevhidi" ve "Uluhiyyette şirk" diye bir kısım kabul etmemişlerdir.

Buna göre, egemenliğin kayıtsız şartsız Allah'a has olan bir yetki olduğuna, İslam şeriatının ona aykırı bütün beşeri sistemlerden üstün olup, bu sistemlerin batıl rejimler olduğuna inanan (yani Rubûbiyyet'inde Allah'a ortak koşmayan) biri, şayet Allah'ın hakkı olan kayıtsız şartsız egemenlik yetkisini parlamenterlere vermek anlamına gelen demokratik seçimlere katılsa (yani Ulûhiyyette ortak koşsa), Maturîdî ve Eş'arîlere göre bu kimsenin yaptığı şirk olarak nitelendirilemez. Zaten toplum içindeki muhafazakar kesimin bozuk tevhid ve şirk anlayışlarının temelinde yatan neden de, şuurunda olarak ya da olmayarak üzerlerinde Mâturîdî ve Eş'arî akidesinin hakim olmasıdır.

İşte **dinin en önemli meselesi ve en mühim farzı olan tevhid'i ve onun zıttı olan şirki doğru anlamamış olan, Allah Teâlâ'nın şirk dediği birçok eyleme şirk demeyen** Mâturîdî ve Eş'arîler, -çokça bilindiği üzere- ehl-i sünnet alimlerimizce tekfir edilmemişlerdir.

f) Allah Teâlâ'nın arşın üzerinde olduğunu kabul etmeme görüşü: Muayyen tekfir mevzuunda ehl-i sünnet alimlerimizin tutumunu gösteren önemli örneklerden biri de, Allah Teâlâ'nın arşın üzerinde olduğunu reddeden Eş'arî, Mâturîdî ve diğer fırka mensuplarının bu düşünceleri sebebiyle tekfir edilmemiş olmalarıdır. Halbuki Allah Teâlâ'nın üst yönünde/arşın üzerinde olduğu, Kur'ân, sünnet, selefın icması, akıl ve fitrat ile sabit olan açık bir hakikattir. İşte bu delillerden sadece bir kaçı:

"Onlar (melekler) üstlerindeki Rablerinden korkarlar." (Nahl Sûresi: 50. Âyet)

"Sema'da olanın (Allah'ın) sizi yere batırılmeyeceğinden emin mi oldunuz. O zaman yer sarsıldıkça sarsılır." (Mülk Sûresi: 16, ayrıca 17)

"...Güzel söz O'na (Allah'a) yükselir..." (Fâtır Sûresi: 10. Ayet)

Muâviye b. el-Hakem (radiyallahu anh) anlatıyor: "...Dedim ki: "Ey Allah'ın Rasûlü! Bu cariyeyi azad edeyim mi?" Dedi ki: "O'nu bana getir." Cariyeyi getirdim. Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) o'na dedi ki: "Allah nerededir?" Cariye: "Semada'dır" dedi. "Ben kimim" diye sordu. Cariye: "Allah'ın Rasûlüsün" deyince Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem) "Bu cariyeyi

azad et. Zira o mü'mindir" dedi." (Muslim)

Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'in İsrâ ve Miraç gecesinde yedinci kat semaya kadar çıkartılıp sonra onun da ilerisine yükseltilip Allah Teâlâ'nın O'nunla konuşması ve vahyetmesi de Allah'ın arşının üzerinde olduğunun ayrıca bir kanıtıdır.

İnsan fitratı dahi Allah Teâlâ'nın gökte olduğunu kabul eder. Nitekim başımıza bir sıkıntı geldiği zaman sağa sola dönmeyip ellerimizi ve gözlerimizi yukarı kaldırarak Allah'a dua ederiz.

Ve daha başka deliller... Öyle ki İbnu'l-Kayyim (*rahimehullah*) ve daha başka ilim ehli, Allah'ın arşının üzerinde olduğuna dair 3000'in üzerinde delil olduğunu söylemişlerdir.

Hatta Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'in kendilerine gönderildiği Arap müşrikler dahi Allah Teâlâ'nın semada olduğunu ikrar ediyorlardı. Nitekim Nebi (*sallallahu aleyhi ve sellem*) Müslüman olmadan önce Husayn (*radiyallahu anh*)'a: "Ey Husayn! Bugün kaç tane ilaha ibadet ediyorsun?" diye sormuş, O da: "Yedi (ilaha ibadet ediyorum.) Bunlardan altısı yerde, biri ise (ki bu da Allah'tır) semadadır" demiştir. (Tirmizî, Ahmed. Arap müşriklerin böyle inandıklarına dair daha başka kanıtlarda vardır.)

Ancak bütün bunlara rağmen Allah Teâlâ'nın arşın üzerinde olduğunu inkar eden kimseler tekfir edilmemişlerdir. İbn Teymiyye (*rahimehullah*) bunu kabul etmeyenlere karşı şöyle dediğini söylemiştir: "Şayet ben sizin gibi düşünseydim kafir olurdum. Çünkü ben sizin bu sözünüzün küfür olduğunu biliyorum. Sizler ise benim yanımda kafir değilsiniz. Çünkü sizler cahilsiniz. **Benim bu söylediklerim, onların alimlerine, kâdılarına, şeyhlerine ve emirlerine yöneliktir.**" (er-Raddu ale'l-Bekrî, sy:259)

Şeyhu'l-İslam'ın son cümlesinden de anlıyoruz ki, alim sıfatını haiz biri, Allah Teâlâ'nın nerede olduğu meselesinde hak olanı bilmemesi gibi bazı meselelerin cahili olabilir. Şayet alimler cehaletleri ve tevilleri nedeniyle küfre sokan bir sebepten ötürü tekfir edilmiyorsa bu, Müslümanların avamı için hayli hayli geçerlidir.

Ve'l-hamdu lillâhi Rabbi'l-âlemîn.